

تاريخچه فعاليت گروه تلاشگران

شبکه یاری کودکان کارو خیابان

اهداف میان مدت و کوتاهمدت: –انجــام حمایت.های قانونی، موزشـــى، اجتماعى، عاطف روانی و بهداشتی از کودکان کار

براساس یک گمانهزنی وجوددارد

۳میلیون کودک کاردر کشور

سختافزار و مکّان را در اختيار

انجمن هـای غیردولتــی و

باید آموزش کودکان بازمانده از تحصیل رابرعهده بگیرد، ولی ایسن کار به NGOها واگذار

از طرفــى بــه دليــل كمبود

100

نمىشود.

شــبکه یاری تنها چهار

حمایتی کودکان کار قرار دہ

آموزش وپرورش برای تحصیل کودکان کار سطح فعالیتها، رسسیدگی به مشکلات ا. تقام . س ھیچ کمکی نمی کند . عضا،بر گزاری برنامه های مشتر کو سهولت ار تباط مزاده اظهار داشت: شهرداری موظف است

٦ را بپردازند؛ بنابرایین خدمات حمایتی، اجتماعی، آموزشی و مشاورهای نظیر مهارت آموزی کارآفرینی، آمیوزش والدین، مسائل بهداشیتی، حرفهای،

مداخله در حل مشكلات عاطفي، رواني و اجتماعي بەاين كودكان ارايەمى كنند.

شداما مجوز صادر نشد طی ۷سال پس از آن با درخواست. از ر کر شبکه برای مجوز موافقت نشد، شبکه همچنان به فعالیت خود ادامه می داد. در ســال ۹۱ از بهزیســتی درخواست مجوز شد و پس از حدود یکـسال در سال ۹۲ مجوزی نه به نام شبکه و اساســنامه آن بلکه به نام گروه تلاشگران یاری همدل صادر شد. امید است که این مجوز تبدیل به مجوز به نام شبکه شود. در حال حاضر ۱۵ سازمان غیردولتی با شبکه همکاریدارند:

- انجمن پژوهشهای آموزشی پویا ۲-انجمن حامیان کودکان کار و خیابان ۳-انجمن حمایت از حقوق کودکان ۴-انجمن حمایت از کودکان کار ۵-انجمن دوستداران کُودک پویُش ۶–انجمن یاری کودکان در معرض خطر ۷-جمعیت امام علی(ع) ۸-جمعیت دفاع از کودکان کار ۹-کانون فرهنگی - حمایتی کودکان کار کوشا ۱۰-گروه فرهنگی-اجتماعی کیانا ۱۱-موسسه ارتقای ایرانیان (ایلیا) ۱۲-موسسه تاک سرزمین من

۱۳–موسسه توسعه فرهنگی–اجتماعی رهاورد ۱۵-موسسه رویش نهال جوان سازمانهای عضو شــبکه در اجرای برنامههای

ـت که در ویژهنامهای به مناس

گر بخواهیم برای یاری کـودکان کار قدمهای اساســـی بردار یـــم ضــرور ی اســت در چارچوب سازمان های وسیع تر یا شبکه با هم پیوند داشته تا توانمندتر باشیم. به گفته شاعر: قُطُرەای، قُطرە بە دریا، چو بە ساحل ھایے چون بە دریا برسی، قطرہ نە ای، دریایی

ايُنك با آن روبه رو هُسُتَند، به اميد آن روز.

شهردارى تهران هزينه تهيه كتب تحصيلى . وی ادامه داد: هر سـازمان دولتی باید بخشی از دمات را به این کودکان ارایه کند، اما متاسفانه به ین کتب را از طریق شهرداری تأمین کردیم. با **طرح مشــوق.های کــودکان بازمانده از** تحصيــل وزارت رفــاه، كودكان بيشــترى از

رئیــس هیاتمدیرہ شــبکه یاری کــودکان کار و خَيابان با اشاره به اين كه عمده معلمهاي اين انجمنها داوطلب هستند، اظهار داشت: براي آموزش ایسن کودکان هیسچ کمکی از سوی آموزش وپرورش انجام نمیشود. باتوجه به اهمیت أموزش كلاس اول دبســـتان، تنهــا مدت كوتاهي در گزری - کاری : در گذشته برای تحصیل این دانش آموزان علاومبر کتاب، معلم نیز در اختیــار NGOها قرار گرفت. در طرح مشـوق های کودکان بازمانده از تُحصّیل، وزارت رفاه مبلغی در اختیار این مراکز قرار میدهد نا ۱۰۰ دانش آموز بازمانده از تحصیل را شناســـایی كنندو آموزش دهند. انتظُــارُ بُــرای اجــرای طــرح حمایتهای

، جست سی رود می مرور رود می رود. وی درخصوص فعالیت های ستاد ساماندهی کودکان کار وخیابان گفت: سه آیین نامه در خصوص

در همین حد مانده و اجرایی نشــده است. البته ر صبی از مرابع ایند و بر یی بهتاز گی آن را برای نظر خواهـی در اختیار دیگر سـازمانها و دســتگاهها قرار دادهاند. ســلامت این افراد به وزارت بهداشت مُرتبط است، ولی متاسفانه تاکنون هیچ اقدامی بـرای آنها انجام نشده است، دری سوم می دری کو تامید نشده است، در یک برهمه زمانی کو تامید یکساله، قرار شد چهار مرکز بهداشت چهار گانه شرق، غرب، شـمال و جنوب، کــودکان بیمار در ایا نامهای از طــرف ANO مربوطه به ایگان در این محمد ایکان بپذیرند. در همان سال حدودهزار کودک بیمه شُــدُند، ولَــى در حال حاضر بَيشــتُرينُ بــار آين کودکان بر دوش انجمن هاست.

مادرگیل ۱۴ - موسسه حمایتی خانه مهر کودکان

خود کاملا مستقل اند و هر ســَـل در انجام برخی برنامهها ازجمله روزها و مراســـم خاص با یکدیگر مشــارکت دارند. شــبکه یاری طی یازده ســَال گذشته فعالیتٌ هایی با همکار ی اعضای خود انجام سالگرد تاسیس شُبُکَه آورده میشود. شبکه یاری در مدت یازده سال فعالیت خوداز فراز و نشیبها گذشته و دستاوردهای ارزشمندگی داشته اما دارای مشکلاتی نیز بوده است که نیاز به بررسی و تحلیل آنها با همکاری اعضای خود دارد.

اصولاً کار گروهیی در جامعیه میا آن هم در چارچوبی فراتر از یک سیازمان و در قالب شبکه، کاری دشیوار و طولانی است. به گفته روان شاد ناری دستور و طودی است. به نقمه روان ساد د تکتر سعید شاملو، استاد روانشناسی، ۲۵ رگروهی در جامعه ماه ماند سحوب خوردن با جنگال است که فقط چند قطره به دست می آیــد اما آن هم سیبار غنیمت است؛ زیرا : قطره قطره جمع گردد، وانگهی در یا شود».

یازده سال را با این امید سپری کردیم که روزی ما قطرها به دریا برسیم و دریا شویم. آن روز، روز رهایی کودکان محروم مااز مشــکلاتی اســت که

کودگان کاررا پرداخت کرد دلایل گوناگون این امر انجام نمی شود. برای مثال اخیرااز آموزش ویرورش خواستیم تا کتب آموزشی این کودکان را در اختیار این تشکل ها قرار دهد و ما

تحصيلبر خوردارمىشوند

انتظار برای اجرای حس ۔۔ ۔ ۔ اجتماعیاز کودکان کاروزارت رفاہ خصص فعالیتھای ستاد ساماندھی

ساماندهی کودکان کار در این ستاد تصویب متاسفانه در حد پایلوت بوده یا پس از مدتی رها شد. اخیرا وزارت کار، آخرین اَیین نامه ستاد ساماندهی را بازنگری کرده و آن را با عنوان طرح حمایتهای اجتماعی از کودکان کار مطرح کرد که هم از نظر کاربرد لغات و فرهنگ حاکم بر این آیین نامه و هم از جهت وظایف سازمان های دولتی تأکیداتی شده

وزارت بهداشت در امر سلامت کودکان کار

کم کاری می کند قاسه چزاده ادامه داد: متاسفانه این آیین نامه

دوشنیه ۱۸ خرداد ۱۳۹۴ | سال سوم | شماره ۵۸۲ | شمروند | ۱۳

نگاه نو

نگاهی به پدیده اعتیادو ایدز در کودکان کارو خیابان کودکانی که معتاد می شوند!

بهنام اخوت | فعال مدنى |

«کودک کار و خیابان» واژهای که مدتهاست

بر سر زبانها افتاده و هر متخصص و دلسوزی را به سمتوسوی خود کشانده است. این که کودکان خیابان چه کسانی هستندو چهمی کنند

و اصولا کودک کیست، نیز شاید بارها و بارها در

گوش و ذهن ما تداعی شده است. اما یک کودک تنها به واسطه این که کار می کند یا در هر کوچه

و پس کوچهای قیاف ای رنجور به خود می گیرد و به تصور برخی به گدایی می افتد، تنها مساله

ومشكل جامعه امروز ايران ونيز جامعه جهانى

آمار در دناک

بااین که در کشور ماو به اعتقاد خسرو صالحی-فعال حقوق کودک-در بسیاری از کشورهای

جهان، آمار درست وعلمي از كودكان كار واعتياد وجود ندارداما تحقيقي در جنوب تهران نذ

می دهد که ۶۶ در صد کود کان خیابان به بیماری

عفونتهای انگلی روده، ۱۰ درصد به عفونتهای ادراری، ۹۶درصد به پوسیدگی دندانها و

مطالعه کهمیانگین سنی شان ۱۱ سال بوده است. ۱۶/۱ درصد آنها مصرف سیگار و ۱۹/۱ درصد مصرف موادمخدر داشتهاند. ضمن آن که افکار

خود کشی در ۵/۷ درصد کودکان به آثبات رس

۱۰٬۵ درصد دُچار افسردگی بوده و ۱۰/۵ دُرصد هم قبــُلا افســردگی داشـــتهاند. درمجموع در

۱۹۰۰ بستر می استریکی در ۱۱۴۴ درصد از کودکان افسردگی گزارش شده است. در این میان ۱۳/۲ درصد کودکان مبتلا

به افسردگی، سیگار و ۷/۵در صد آنان موادمخدر مصـرف می کردهانــد. درمجمــوع ۲۱درصد از

کودکان موردمطالعه و ۱۵ درصد کودکان مبتلا به افسردگی، مورد سوءاستفاده جنسی قرار گرفتهاند این آمار و آمار سالهای اخیر در

ربر بر کشــورمان بنا بر نظر کارشناسان، جز فاجعهای که به واســطه کودک بودن رخ داده اســت، چیز

دیگری نیست. زمانی که یک کودک کار بیش از ۱۰ ساعت را در خیابان های پرخطر شهر تجربه

می کند و با انواع مختلف آدم هـا و بز مها بر خور د می کنــد، زندگی با افــرادی را تجربــه می کند

که ویژگی هایی چون بیسیوادی، فقیر، اعتیاد،

خشونت و آزار، بی حرمتی، عدم رعایت بهداشت. سوءتغذیه و... را دارا هستند و ساعات استراحت

و تفریح خود را اینچنین میگذراند این وضع مسلما جز بستری پرخطر که او را به آسیبهای

سیاری فرامی خواند، تصویر دیگری در برابرش

عتياددر كودكان كاروخيابان

طبق آمارهای جُهانی ۲۵ تـــاً ۹۵ درصداز کودکان کار وخیابان بهنوعــی از موادروانگردان و اعتیادآور اســـنفاده کردهاند. همچنین عوامل

گرایش کودک به موادنیز بستگی زیادی به سن، گرایش و محیط زندگی وی دارد. موسوی چلک،

معاون بهزیستی کشور معتقد است، حداقل ۱۰ درصد از این گونه کودکان بهره هوشی بالای

۱۱۰ رادارا هستند وبه دلیل حضور در خیابان احتمال بیشتری برای مصرف مواداعتیادآور دارند. خسر و صالحی، فعال حقوق کودک،

رو سنجسی، فعسال حقوق کودک، می گوید بحث اعتیاد در کودکان کار چند سالی است که مط حاسب تسب

این که مطرح است و یکسری از بچههانیز متاسفانه بهدلایل اقتصادی، اجتماعی و… آلوده

شدهاند. در بسیاری از موارد در دسترس بودن مواد، تعداد افاغنهبودن کودکان کار و افغان بودن

یک مقدار دسترسی و شـرایط را برای اعتیاد پیک مقدار دسترسی و شـرایط را برای اعتیاد بیشتر کرده است. اما بحث مهمتری که سازمان

جهانی نیز روی آن تأکید دارد، اعتیادی است که منجر به ایدز می شود. صالحی، از تعداد پروژههای

بسیاری که در سـطح دنیا تعریف شده که هند

، وبرزیل نمونه های آن هستند یادمی کندو می افزاید: دغدغه جهانی این است که این اعتیاد

در حال حاضر منجر به ایدز می شود و استفاده از سرنگهای آلوده به پیشرفت این بیماری کمک

می کند. همچنین در ایران به نسبت آمار جهانی

با توجه به شرايط مذهبي و عرفي جامعه، ايدز از

طریق از تباط های جنسی کمتر مشاهدهمی شود

عریقار دباط می جنسی نمبرمستندسی سود. بهنظـر میرسـد آنچـه در كـودكان كار و خیابان به دلیل مشـغله كار و وضع اجتماعی و

محیطی به افزایش اعتیاد دامن می زند به نوعی کنجکاوی و شــجاعت و نیز منیت کودکانه این

گروه از افراد جامعه است. این بچهها به دلیل

قرارنمى

یماری های لثه و ۲۴ در صدیه عفونت های یو مبتلابودند.همچنین از ۸۷ کودک خیابانی مورد

خصلــت ماجراجويي وبىباكى خود ب دیگران در معرض آس يب و خط ۔ سیگیرند. همچنین دسترسی به انواع مختلف مواد خطــرات را بــرای این کــودکان افزایش بىدھــد. در اين ار تباط صالحى معتقدات می کنند، اصولا ی وادی که این کودکان مصرف موادي است كه بايد سيهل الوصول باشيد و به دلیل ترس و محیط کار حتی تزریق نیز به نوعی برای این کودکان مشکل است. پس این مواد را هم باید به راحتی به دست آورند و هم به سهولت به مصرف برسانند. این بچه ها عموما از تریاک و مشتقات شـروع می کنند و به مواد ر کر ۔ دیگر کشیدہ می شوند. این فعال حقوق کودک ادامہ می دھد: بچہ ہایی وجود داشتند کہ معتاد بودند و در بررسی ها مشخص می شد که از انواع مختلف مواد استفاده کر دهاند که به دلیل همان کنجکاوی و منیتهای کودکانه بوده است. ولی به هر حال مشکل اع تیاد بیشتر شده و بعضی از کودکان شیشه و هرویین نیز مصرف می کنند. کار کودک و اجبار به کار و محیطهای زندگی و کاری او نیز به مساله اعتیاد دامت میزند تا جایی که برخی کودکان کارگــر در کارگاههایی . . . یکی بر می تر می تر بر بر بر می کنند به که با چسب و بنزین و سایر مواد کار می کنند به خوردن و استشمام آن معتاد می شوند. کودکان زباله گردبه دلیل تماس مستقیم بامواد خطرناک و زباله های سمی بیمار ستانی یا وسایلی چون سرنگ های آلوده معتاد و مبتلا به بیماری های ىفونى وايدز خواھند شد. مشكلات و آس يرامون اين كودكان آن قدر زيادو قابل تامل است که گروه بسیار زیادی از فعالان غیردولتی ودولتی را در گیر خود کرده است. بیــش از NGO۳۰ حُقَوَقٌ کُودک دُر استان تهران و کُل کشور روی پدیدہ کار کــودک فعالیت میکننــد که بازهم بەنظر مىرسدبا كمبودھايى مواجه باشد بەنظار خسرو صالحى كە سال ھاست روى كودكان كارو خيابان تحقيق وبررسى مىكند،درايران نزديك به ۷میلیون از این بچهها در کنــار ما در حال کار هستند که متاسفانه آمار پنهانماندهای است و ديدەنمىشود.

وجودباورهاىغلط

باورها و اعتقادات عامیانه بخشی دیگر از عللی است که می تواند به اعتیاد و ایدز در کودکان منجر و باعث گستردگی آن شود. در کشور مااعتقـاد بر این است که در صورت بـروز درد می توان مقداری از تریـاک را در آب حل کرده و به کودک خورانید.در کشورهای آفریقایی بر این باورند در صورتی کـه فرد مبتلابادختر باکرهای رابطه برقرار کند، بیماری وی شفا خواهد یافت. نمین موضوع یکی از مشکلاتی است که باعث ترشُ روزافزون بيماري ايدز در جوامع . e فريقايي شده است. علاوهبر مسائل فرهنگي عواملی چون فقر اقتصادی، کُمسوادی خُانواده مهاجرت، عدمدسترســـی به خ ت حمايتے ، نوزیع ناعادلانه ثروت و رشــد فاصله طبقاتی در سال های اخیر در بروز این پدیده تاثیر گذار ا وسوی چلک در زمینه اعتیاد و گسترش ایدز ر کودکان خیابان چالش هایی را برمی شــمارد، او می گوید: عدمدسترسی به همیه کودکار، عدمهمکاری و توجه خود کـودک، پایین یودن سطح تحصیل که آموزش هارا بسیار دشوار کرده است، عدم آشنایی کارشناسان با موضوع، زمان کوتاه ارتباط در مراکز پذیرنده کـودک و عدم بذیرش وضع موجود از سوی خانواده، مدر سه و متى خود كودك چالش ھايى است[ّ] كەبايد مورد توجەقرار گيرد.

بوجه در بیرد. به هر حال بهنظر می رسد آموزش های مس و فراگیر در سـطح کـودکان، خانـواده، مح اُجدّماعُی)و مسئولان مربوطه می تواند در شرایط کنونی مورد توجه قرار گیرد. آموزش همتایان یعنی استفادهاز خود کودکان برای انتقال مطالب حساسيت موجودبه جامعه هدف وكودكاني کی ہواجتی در دسترس افراد عادی و حتی مدد کاران قرار ندارند، شیوه ای است که امسال سا; مان جهانی و مُراکز دولتی و غیردولتی فعال ا در کار گاهی به همین عنوان گردهم آورد. نبود را در در کنی به منیک مهری کرمهم بردمه برد. قانون،مناسب،نارساییهای قانونی ودر نهایت اجرا نشدن همان قوانین ناقص نیز خود جزو مواملی است که می تواند به گسترش اعتیاد در کودکان کار و خیابان شتاب بیشتری بخشد که امیداست

هر چەزودتر چارەاىبراىآن اندىشىدەشود.

اعضای این کمیته ابتدا موسســان سازمانهای غیردولتی شــبکه بودند که بعدا بــه علت برخی

تغییرات در سازمانهای غیر دولتی، مسئولان

سازمان هايٌ غير دُولتي ديگري به آن پيوستند

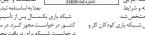

ئميته آموز شى

. خيابان

ســازمان،های دولتی و غیردولتـی مرتبط بر گزار شد. در پایان کارگاه، پیشــنهاد ایجاد شبکهای از سازمان های دولتی و غیردولتی بـرای کمک به کـودکان کار و خیابان از طرف شـرکتکنندگان ،طرح شد. تعدادی از سازمان های دولتی (سازمان ىتى، وزارت كار، وزارت آموزش وپىرورش) و سازمان های غیردولتی (انجمــن پژوهش های أموزشنى يوينا، انجمن هميناران غنـذا، انجمن حاميان كودكان كار و خيابسان، انجمن حمايت ا

حقوق کودکان و انجمین حمایت از کودکان کار) با پذیـرش این ضرورت و طی بر گزاری جلسـات متعدد ایجاد شــبکه ای از ســازمان های همســو را پیگیری کردنـد و شــبکه یاری کــودکان کار و

ATTA

در شــبکه یاری کــودکان کار و خیابــان حدود من در تهران، کرج، شــهرری و چند دیگر وجود دارد که تنها حــدود ۱۰هزار کودک به آن مراجعه کرده و تحت پوشـُش قــراًر گرفتهاند. یک بــرآورد آمــاری وجــود دارد مبنی.بــر این که " باتوجه به ۱۵میلیون کودک زیر ۱۸سال وقتی تنها ۱۲میلیون کودک به مدرسه می روند، پس می توان

گفت سهمیلیون کودک کار داریم... دکتر فاطمه قاسمزاده با بیان این که کودکانی که در روز یک یا دو ساعت کار انجام دهند کودکار تلقی نمی شـود، گفت: کار کودک چند مشخصه دارد:اول این که کودک باید برای کار اجبار داشــته باشُد و بخشَّے از هُزینه زندگی خود و خانواده را از این طریق بپردازد، دوم این که کار در حدی باشد که مانع از آموزش او شود و سیوم این که کودک مورد بهره کشی قرار بگیرد. کار کودک با این سه ویژگی منع شده ار

بر آورد آماری از وجود ۳میلیون کودک کار در کشور خبرمیدهد

وى به چالش نبود آمار دقيق در خصوص كودكان يب أشاره كُرد و أفزود: در شبكه يارى ، در معرض آس کودکان کار و خیابان حدود ۲۰ سمن در تهران، کرچ، شــهرری و چنداســتان دیگر وجود دارد که تنها حــدود ۱۰هزار کودکبــه آن مراجعه کرده و نحت یوششٌ قرار گُرُفتهٔاند. آمار اعلام شده از سوی ېزارت تعاون، کارور فرست مدامر خرمیت کر سوی بزارت تعاون، کارور فاهاجتماعی و سازمان یهزیستی کشــور نیز آمار پراکندهای است. یک برآورد آماری وزارت تعاون، ربر ، ربر (بر وجــود دارد مبنی بر این که باتوجهبــه ۱۵ میلیون کودک زیر ۱۸ ســال وقتی تنها ۱۲ میلیون کودک به مدرسه میروند، پس میتوان گفت سهمیلیون کودک کار داریم.

. عضو هیاتمدیره انجمن پژوهشهای آموزشی پويا با تأكيد بر اين كه برآور د آمارى يك عدد واقعى نيست، ولى مى تواند مارا به وسعت فاجعه نزديك تر یست،وی می بواند مارا به وسع کاجعه تردیک را کند، اظهار داشت: با توجیه به نبود آمیار دقیق نی توان در خصوص پر اکندگیی کار کودکان ظر قطعی ناد،ولی بیشترین کودکان کار در کارشهرهای دریده می شوند. آنها به دنبال کار از شهرهای کوچک و روستاها به کلاشهرها مهاجرت می کنند؛ چراکه ررر واحدهای کاری بیشتری در کلانشهرهاوجود دارد. کار در خیابان تنها یک نوع از کار کودک است؛ کودکان در مزارع، کار گاهها و کارهای ساختمانی و متاسفانه در فروش موادمخدر نیز مشارکت و و متاب ىي كنند

. شبکه یاری کودکانکار و خیابان ایجادکنندههماهنگیمیانNGOها

" ، رئیس هیاتمدیره شـبکه یاری کـودکان کار و خیابان درخصوص فعالیتهای این شـبکه گفت: شبکه یاری از ۲۰ انجمن و سازمان حمایتی تشکیل شدہ اس

باسازمان های دولتی وغیردولتی است. این روانشناس کودک در ادامه افزود: بایــد پذیرفت در واقعیت هرود بایت پیرفت در واطعیت نمی توان کار کودک را حذف کرد؛ چراکه این افسراد نان آور انوادهانسد. از طرفی این NG ها نمی توانند میزان در آمد آنها شهردارىموظفاس سخت فزار ومكان رادر اختيار

سمت مرادمیار انجمن های غیردولتی وحمایتی کودکان کار قرار دهد،ولی در شبکه یاری تنها چهار NGOاز این خدمات بهر ممندشدند بودجه و امکانسات هیچ کمکی به این سسازمان ها